

การสกรีนนิงสารกลุ่ม β -agonist, Sulfonamide และ Fluoroquinolone ในอาหารเลี้ยงสัตว์ ด้วยเทคนิค LC-HRMS/MS

ผู้จัดทำ : พงศกร โพธิ์ถาวร

สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์

สารในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์เป็นสารกลุ่ม Catecholamine ซึ่งมีสูตรโครงสร้างคล้าย Noradrenaline สามารถออกฤทธิ์เป็นได้ทั้งสารสื่อประสาทและฮอร์โมนโดยจะจับกับตัวรับ โดยเฉพาะบนผิวเซลล์ (Beta Receptor) สามารถแบ่งตัวรับบนผิวเซลล์เป็น 2 ชนิด คือ เบต้าวัน (B_1) และเบต้าทู (B_2) ตัวรับเบต้าวันจะพบที่ หัวใจและระบบประสาท ส่วนตัวรับเบต้าทูจะพบที่หลอดเลือด ท่อทางเดินอาหาร เซลล์ไขมัน และเซลล์กล้ามเนื้อ สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ทำให้เกิดการเร่งเนื้อแดงโดยมีผลต่อตัวรับเบต้าทู ที่อยู่บนผิวเซลล์กล้ามเนื้อโครงร่าง และเซลล์ไขมันโดยจะลดการสังเคราะห์ไขมันและเพิ่มการสลายไขมัน และยังทำให้อัตราการสร้างโปรตีนสูงกว่าอัตราการสลายโปรตีน มีผลทำให้เซลล์กล้ามเนื้อมีขนาดใหญ่ขึ้น ในประเทศไทยสารในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ที่ใช้เป็นสารกระตุ้นการเจริญเติบโตในสัตว์ที่นิยมใช้มีอยู่ด้วยกัน 3 ตัว คือ Clenbuterol Salbutamol และ Ractopamine โดยผู้เลี้ยงสุกรนิยมใช้ซัลบูตามอลมากที่สุด เพราะหาซื้อได้ง่าย เนื่องจากมีการใช้ซัลบูตามอลเป็นยารักษาโรคหอบหืดในคน โดยออกฤทธิ์ขยายหลอดลม แต่พบฤทธิ์ไม่พึงประสงค์ คือ กล้ามเนื้อโครงร่างสั่นกระตุก มีอัสัน หัวใจเต้นเร็ว และหากได้รับขนาดสูงจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน นอกจากนี้ ยังมีรายงานความเป็นพิษของผู้ที่บริโภคตับโคสุกที่มีสาร clenbuterol ตกค้างในประเทศสเปน ระหว่างเดือน มีนาคม ถึงกรกฎาคม 1990 โดยผู้ป่วยแสดงอาการหัวใจสั่น เต้นเร็ว กล้ามเนื้อร่างกายสั่น และปวดศีรษะ โดยขนาดยาที่ถือว่าเกิดอันตรายต่อมนุษย์ได้ของสารนี้อยู่เพียง 1 - 2 ไมโครกรัม ต่อกิโลกรัม และคนจะมีความไวต่อการเป็นพิษมากกว่าสุกรถึง 20 - 50 เท่า

สารกลุ่มซัลโฟนาไมด์

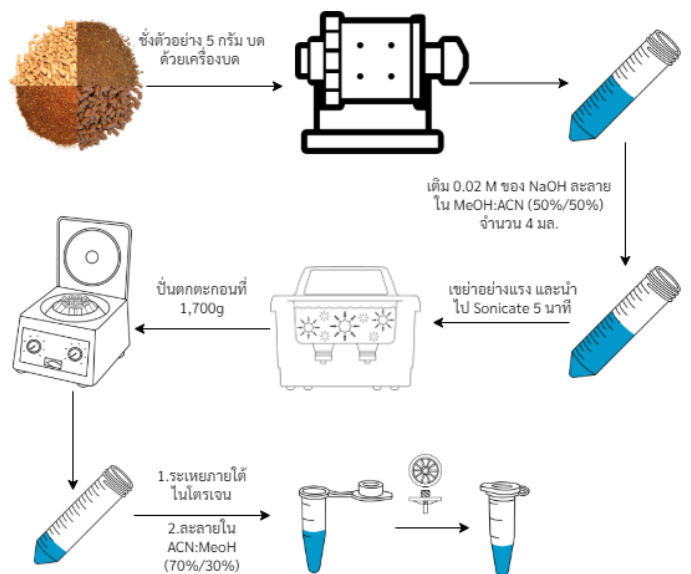
ยากำจัดเชื้อที่สังเคราะห์ขึ้นในกลุ่มนี้ ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในมนุษย์และสัตว์ เพื่อรักษาอาการติดเชื้อจากแบคทีเรีย ซึ่งยาเหล่านี้จะตกค้างในเนื้อสัตว์รวมถึง ของเสียจากปศุสัตว์ได้ ปัจจุบันผลกระทบของยาเหล่านี้ทั้งในอาหารและธรรมชาติ กำลังได้รับการศึกษาอยู่ หนึ่งในปัญหาที่น่าห่วงที่สุดในปัจจุบันคือการที่เกิกลุ่มแบคทีเรียที่ดื้อต่อยาเหล่านี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อร่างกายแรง ต่อแบคทีเรียปกติที่พบในธรรมชาติ ซึ่งหากมนุษย์ติดเชื้อแบคทีเรียที่ดื้อยาเหล่านี้ อาจเกิดโรคร้ายแรงขึ้น ปัจจุบันพบผลกระทบของยากลุ่มนี้ตกค้างในสินค้าปศุสัตว์ ทำให้ผู้บริโภคพบเกิดการแพ้ คลื่นไส้ อาเจียน รวมถึงร้ายแรงที่สุดอาจสะสมการ

เกิดโรคมะเร็งได้ นอกจากนี้ยา trimethoprim ยังถูกใช้ร่วมกับสารกลุ่มนี้เพื่อเพิ่มการออกฤทธิ์อีกด้วย

สารกลุ่มฟลูออโรควิโนโลน

ยากลุ่มควิโนโลน เป็นยากำจัดเชื้อแบคทีเรียที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะสามารถพบได้ในอาหารและเนื้อสัตว์ทุกประเภท เดิมใช้รักษาโรคติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ ออกฤทธิ์ยับยั้งการคลายตัวของสารดีเอ็นเอในแบคทีเรีย ทำให้แบคทีเรียไม่สามารถสืบพันธุ์ได้ ด้วยยาเร่งการผลิตเม็ดเลือดขาว ทำให้ภูมิคุ้มกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปกติมักพบยากลุ่มนี้สามชนิดคือ Norfloxacin Orfloxacin และ Enoxacin การสะสมของการรับสารตกค้างจากตัวยากลุ่มนี้ มีแนวโน้มไปสู่การดื้อยาแบคทีเรียชนิดอื่นๆ และรวมถึงอาจเกิดโรคมะเร็งได้

การเตรียมตัวอย่าง

Condition ของการวิเคราะห์

uHPLC: Ultimate 3000 RSLC

Mass Spectrometer: Q Exactive HRMS/MS

Column: Hypersil GOLD 50x2.1 mm, 1.9 μ M

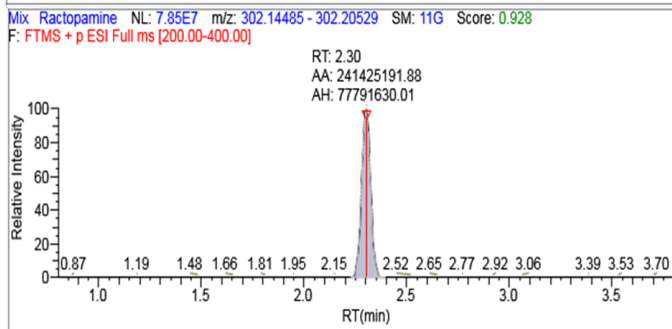
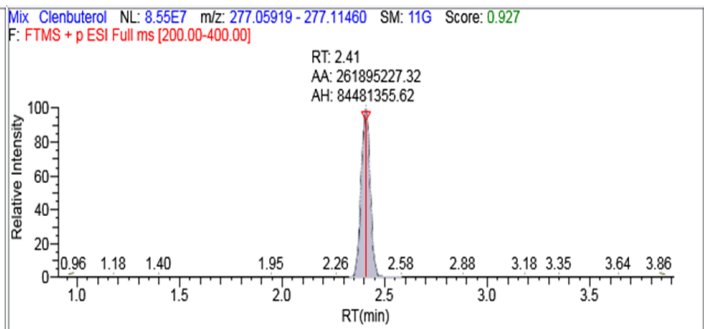
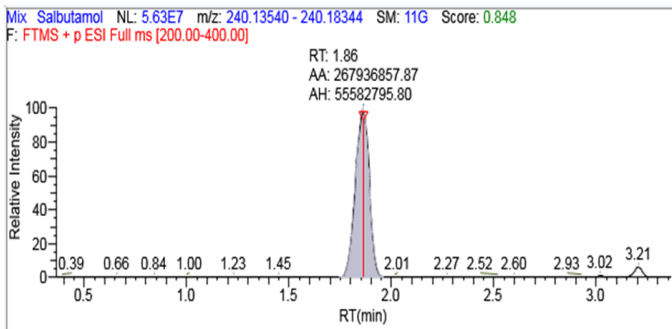
Mobile Phase: 10mM NH₄COOH (A), 10mM NH₄COOH
ในเมทานอล (B)

Flow Rate: 0.4 mL/min

เวลา	%B
0.0	5
0.2	5
2.0	90
3.0	90
3.5	90
4.0	5
5.0	5

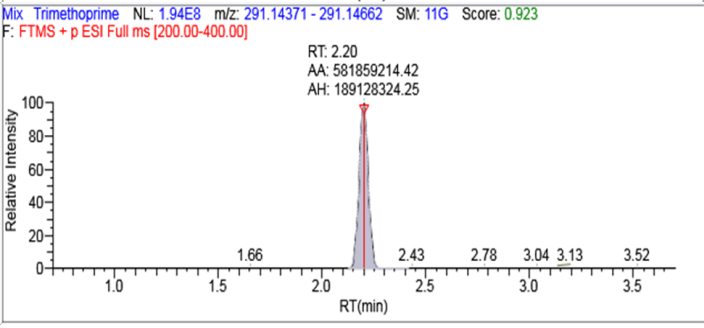
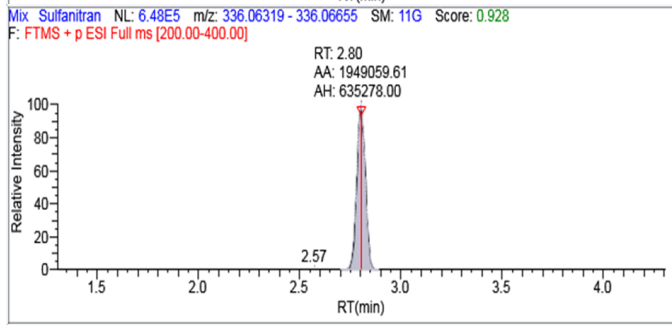
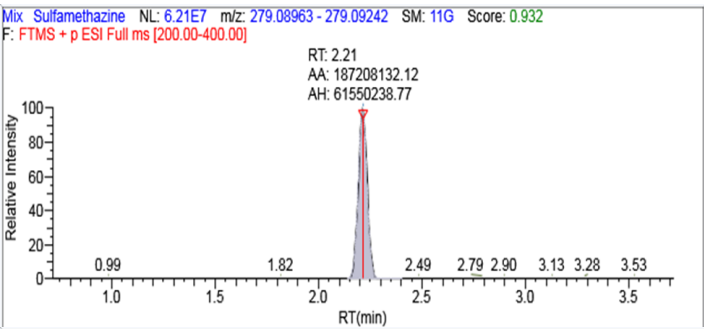
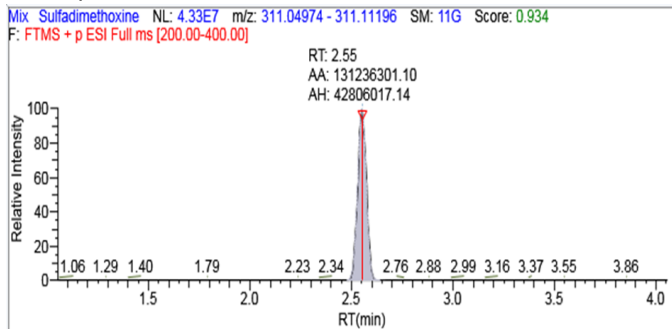
เพื่อนำเสนอและแสดงประสิทธิภาพของการสกรีนนิ่ง สารเบต้าอะ
โกนิสต์จำนวนสามชนิด ได้แก่ Sulbutamol Clenbutarol Racto-
pamine, สารกลุ่มซัลโฟนาไมด์จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ Sulfadi-
methoxine Sulfamethazine Sulfamethoxazol Sulfanitran , สาร
กลุ่มฟลูออโรควิโนโลนสามชนิด ได้แก่ Ciprofloxacin Enrofloxacin
Norfloxacin และยาที่ใช้ร่วมกับ Sulfadimethoxazol เพื่อให้ได้
ผลการรักษาที่ดีอีกหนึ่งชนิด คือ Trimethoprim โดยการใช้เทคนิค
Full Scan HRMS พร้อมทำการยืนยันผลการวิเคราะห์ด้วย
หลักการ MS/MS ด้วยเครื่อง QExactive-HCD ผลิตภัณฑ์ เทอร์
โม ฟิสเซอร์ ไชแอนติฟิค ประเทศสหรัฐอเมริกา

	สูตรโมเลกุล	<i>m/z</i>	confirm#1	confirm#2	confirm#3		
เบต้าอะโกนิสต์							
1	Salbutamol	C ₁₃ H ₂₁ NO ₃	[M+H] ⁺	240.15942	148.07581	166.08636	222.14902
2	Ractopamine	C ₁₈ H ₂₃ NO ₃	[M+H] ⁺	302.17507	284.16458	107.04899	164.10712
3	Clenbuterol	C ₁₂ H ₁₈ Cl ₂ N ₂ O	[M+H] ⁺	277.0869	259.0759	203.01335	261.07281
ซัลโฟนาไมด์							
4	Sulfadimethoxine	C ₁₂ H ₁₄ N ₄ O ₄ S	[M+H] ⁺	311.08085	156.07642	156.01129	108.04407
5	Sulfamethazine	C ₁₂ H ₁₄ N ₄ O ₂ S	[M+H] ⁺	279.09102	204.04377	124.08701	156.01146
6	Sulfanitran	C ₁₄ H ₁₃ N ₃ O ₅ S	[M+H] ⁺	336.06487	294.05417	156.01132	134.05993
7	Trimethoprim	C ₁₄ H ₁₈ N ₄ O ₃	[M+H] ⁺	291.14517	261.09786	230.11602	275.11355
ฟลูออโรควิโนโลน							
8	Ciprofloxacin	C ₁₇ H ₁₈ FN ₃ O ₃	[M+H] ⁺	332.1405	288.15038	245.10833	204.06922
9	Enrofloxacin	C ₁₉ H ₂₂ FN ₃ O ₃	[M+H] ⁺	360.1718	316.18216	245.10864	203.14325
10	Norfloxacin	C ₁₆ H ₁₈ FN ₃ O ₃	[M+H] ⁺	320.1405	276.15023	233.10825	205.07702

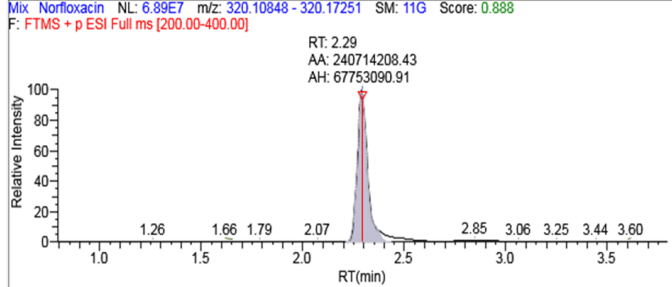
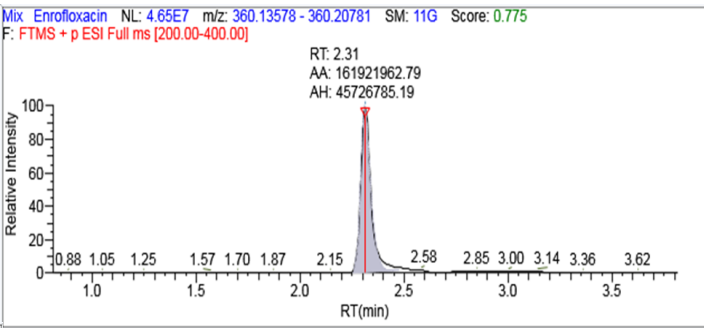
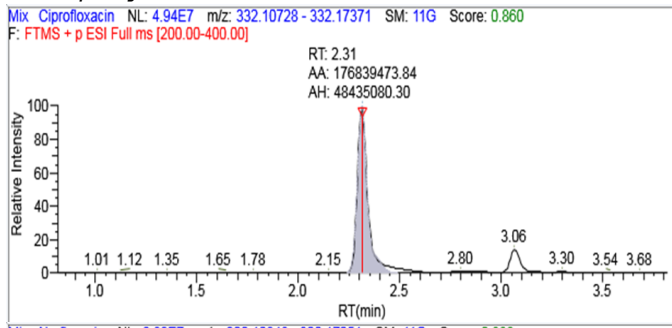

สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ Salbutamol, Clenbuterol, Ractopamine

สารกลุ่มซัลโฟนาไมด์ จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ Sulfadimethoxine, Sulfamethazine, Sulfanitran, Trimethoprim

สารกลุ่มฟลูออโรควิโนโลน จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ Ciprofloxacin, Enrofloxacin, Norfloxacin

Report	MZ	RT	IP	FI	LS	Flag	Compound Name	Match Result Name	Formula	Confirmed	m/z (Expected)	Apex m/z (N)
☒	●	●	●	●	●	●	Ciprofloxacin	Ciprofloxacin@RT 2.31	C17H18FN3O3	2 out of 2	332.14050	
☒	●	●	●	●	●	●	Clenbuterol	Clenbuterol@RT 2.41	C12H18Cl2N2O	2 out of 2	277.08689	
☒	●	●	●	●	●	●	Enrofloxacin	Enrofloxacin@RT 2.31	C19H22FN3O3	1 out of 2	360.17180	
☒	●	●	●	●	●	●	Norfloxacin	Norfloxacin@RT 2.29	C16H18FN3O3	2 out of 2	320.14050	
☒	●	●	●	●	●	●	Ractopamine	Ractopamine@RT 2.30	C18H23NO3	2 out of 2	302.17507	
☒	●	●	●	●	●	●	Salbutamol	Salbutamol@RT 1.86	C13H21NO3	2 out of 2	240.15942	
☒	●	●	●	●	●	●	Sulfadimethoxine	Sulfadimethoxine@RT 2.55	C12H14N4O4S	2 out of 2	311.08085	
☒	●	●	●	●	●	●	Sulfamethazine	Sulfamethazine@RT 2.21	C12H14N4O2S	2 out of 2	279.09102	
☒	■	■	■	■	■	■	Sulfamethoxazole NH4	Sulfamethoxazole NH4@RT 2.19	C10H11N3O3S	N/A	271.08594	
☒	●	●	●	●	●	●	Sulfantran	Sulfantran@RT 2.80	C14H13N3O5S	2 out of 2	336.06487	
☒	●	●	●	●	●	●	Trimethoprim	Trimethoprim@RT 2.20	C14H18N4O3	2 out of 2	291.14517	

- Peak (m/z) เป็นการตรวจเช็ค m/z ของ Parent Ion
- Retention Time เป็นการตรวจเช็ค Rt ด้วย Method ที่ผ่านการ Validate แล้ว
- Fragment Ion เป็นการคอนเฟิร์มด้วย Fragment Ion
- Isotopic Pattern เป็นการคอนเฟิร์มด้วย Isotopic Pattern
- Library Search เป็นการเชื่อมต่อไปยังฐานข้อมูลเพื่อยืนยันชนิดของพีคที่ตรวจพบ

ดังกล่าวได้ทั้งในรูปแบบของการสกรีนนิ่งและการวัดปริมาณ ในการวิเคราะห์สารทั้ง 10 ชนิด ในเวลา 5 นาที ทำให้ส่งผลต่อ Productivity และ เวลาที่น้อยลงในการตรวจหาสารตกค้างปศุสัตว์

จากรูปดังกล่าวจะเห็นได้ ว่าเมื่อใช้ Criteria การเปรียบเทียบโดยใช้ m/z (parent ion), RT (Retention time), IP (Isotopic pattern), FI(fragmented Ion) พบว่าทั้งสิบชนิด มีสีเขียว บ่งบอกถึงการตรวจพบในการวิเคราะห์ หากต้องการวิเคราะห์ปริมาณก็สามารถนำไปทำการวิเคราะห์แบบ Quantitative ต่อไป

ผลการทดลอง

การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม ExactFinder ช่วยให้การทำการสกรีนนิ่งสารในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์, ซัลโฟนาไมด์ และฟลูออโรควิโนโลน ทำได้ง่าย และด้วยหลักการเตรียมตัวอย่างที่ง่ายสำหรับเครื่อง LC-HRMS ทำให้สามารถออกแบบการใช้งาน

ติดตามแอปพลิเคชันอื่น ๆ ได้ที่ <https://www.scispec.co.th>

บริษัท ชายน์ สเปค จำกัด
10 กาญจนภิเษก ซอย 0010 แยกสอง
เขตบางแค กทม. 10160
โทร 02-454-8533

/scispec

@scispec

ThermoFisher
SCIENTIFIC